

VESZÉLYESANYAG-BALESET ESETTANULMÁNY

Európában is egyedülálló baleset történt 2017. július 24-én délután, amikor egy Romániába tartó, etilén-oxidot szállító kamion borult árokba a Tuzsért és Komorót összekötő, 4145-ös számú úton. A balesetben a jármű vezetője életét vesztette, de a biztonsági berendezéseknek köszönhetően a 22,5 tonnányi anyagot szállító tankkonténer nem sérült meg. Ennek ellenére több helyről érkeztek tűzoltó egységek a műszaki mentéshez. A veszélyes anyag miatt a katasztrófavédelmi mobil labor folyamatos méréseket végzett, az Országos Meteorológiai Szolgálat pedig térségi időjárási előrejelzéseket biztosított.

Az esettanulmány rávilágít arra, mi a teendő egy ilyen esetben, és mik a potenciális veszélyek a beavatkozás közben.

Beazonosított anyag: etilén-oxid

A balesetről 2017. július 24-én, 14:22 órakor érkezett bejelentés. Eszerint egy román rendszámú, veszélyes anyagot szállító nyerges vontató az út melletti víz-elvezető árokban a tetejére borult. A bejelentő elmondta, hogy a járművön egy sárga négyszög van, amelyen a 1040-es szám áll. A jelzés vételekor II/Kiemelt riasztási fokozat elrendelése alapján – a Műveletirányítási Terv szerint – Kisvárdra/1, Kisvárdra/2, Záhony/1, Nyírség/Daru, Szabolcs/KMSZ és Szabolcs/KML indult a helyszínre. A bejelentés alapján beazonosított anyag az etilén-oxid volt, amelynek tulajdonságairól, veszélyeztető hatásairól és a beavatkozás módjára vonatkozó információkról a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Megyei Tevékenységirányítási Központja tájékoztatta a kárhely-parancsnokot, aki ezek figyelembe vételével szervezte meg a helyszíni tevékenységet és tájékoztat-

A nyerges vontató szétválasztása, a sérült kiemelése

ta a bejelentést követően az elsődlegesen helyszínre érkező, majd az őket váltó tűzoltói állományt.

A rendelkezésre álló fuvarokmányok alapján a veszélyes áru tömege a tankkonténerben 22 520 kg volt. A helyszínen tartózkodó állomány jelezte a műveletirányítás felé, hogy a veszélyes anyag nem szivárog, és nem csepeg, amelyet az MSA ALTAIR 4X gázérzékelő által mért eredmények is alátámasztottak. A biztonság fokozása érdekében, a mérések a beavatkozás teljes ideje alatt folyamatosan történtek a gépjárműfecskendőre rendszeresített gázérzékelővel, amely szénhidrogének, így a szállított etilén-oxid kimutatására is alkalmas volt, így hatékonyan támogatta a tűzoltói beavatkozást.

A tartályban lévő etilén-oxid átfajtése

Hűteni kellett

Mivel kulcsfontosságú volt, hogy a konténernek és a tartalmának a hőmérséklete ne emelkedjen, így a kárhelyen tartózkodó állomány felkészült a „hűtővíz” – és a szükség szerinti oltóvíz – biztosítására. A hőmérséklet meghatározásában nagy segítséget jelentett a tűzoltó gépjárműveken rendszeresített ponthőmérő és hőkamera, amelyekkel rendszeresen ellenőrizték a konténer palástjának a hőmérsékletét. A meleg nappali időjárás következtében a tartány napi többszöri hűtése is szükséges volt. Az elegendő víz biztosítása érdekében a helyszínen tartózkodó állomány felvette a kapcsolatot a szomszédos vállalkozással, amely egy 250 m³-es nyitott víztározó medencével rendelkezett, valamint a szomszédos létesítmény

területén lévő föld feletti tűzcsapok igénybevételére került sor. Tartalék vízforrásként további víztározó medencék és föld feletti, valamint földalatti tűzcsapok lettek meghatározva.

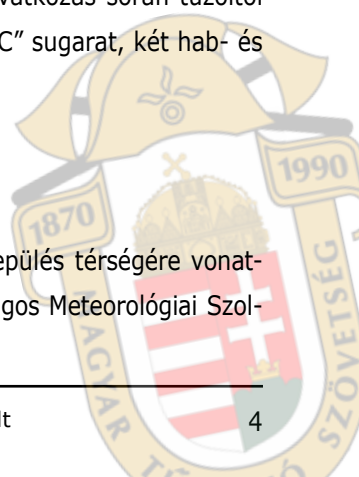
A konténer sérülésmentességének megállapítását, majd a vezetőfülke daruval történő átfordítását követően kerülhetett sor a fülkébe szorult és elhalálozott járművezető kiszabadítására, amelyhez feszítővágó-berendezés segítségét vették igénybe. Ezt követően, a nyerges pótkocsit leemelték a szállított tankkonténerről, és kamionmentővel szállították el a helyszínről.

Átfejtés Németországból – felügyelet mellett

A mentési tevékenységgel párhuzamosan intézkedés történt a veszélyes anyag eltávolítására is, amely a szállítmányozó vállalat feladata volt. A szállított anyag speciális tulajdonságaira tekintettel egy német cég szakemberei kerültek felkérésre az átfejtési tevékenység végrehajtására, amelyet a végig jelenlévő hivatásos tűzoltó erők biztosítottak, a rendőrség forgalomkorlátozása mellett. A 11 napig elhúzódó műszaki mentés időtartama alatt I-es, I-es/Kiemelt illetve II-es/Kiemelt riasztási fokozatok kerültek elrendelésre, amelynek során jelen voltak a kisvárdai, a záhonyi, a nyíregyházi hivatásos tűzoltók, továbbá a támogatásukra a Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hab-por konténere is riasztásra került. A művelet bonyolultságát mutatja az is, hogy a beavatkozás során tűzoltói állomány megszerelt két hab-vízágyút, két vízágyút, két „C” sugarat, két hab- és egy porsugarat.

Kitelepítés – időjárás – áramtalanítás

A megyei katasztrófavédelmi igazgatóság – Tuzsér település térségére vonatkozó – rendszeres időjárás-előrejelzéseket kapott az Országos Meteorológiai Szol-

A helyszíni megsemmisítéshez szükséges rendszer összeállítása

A megsemmisítés előkészítése

gálattól, amely adatok alapján szimulációk készültek az előfordulható esetekre. A számítógépes szoftver eredményeit figyelembe véve a kárhely 740 méteres sugárú körzetében került meghatározásra a biztonsági zóna, amelyből a lakókat és az egyéb okból ott tartózkodókat az átfejtés idejére ki kellett telepíteni, az üzemeket ki kellett üríteni. Ennek érdekében egyeztetésre került sor, az érintett Komoró és Tuzsér települések polgármestereinek, a rendőrség és a MÁV képviselőinek a részvételével. A területről a magánlakásokból és az ott található gazdálkodó szervektől 140 ember kitelepítése történt meg, amelyek közül egy fő távozott a Tuzsér településen megnyitott befogadóhelyre.

További védelmi intézkedésként áramtalanították és lezárták a 100-as (Budapest-Záhony) vasúti fővonalat és az E.on áramtalanította a településeket ellátó, a baleset helyszínén átvezető villamos vezetékeket, a Tigáz Zrt. pedig kikapcsolta a településeken a gázszolgáltatást.

Fáklyás égetés

Az átfejtés július 27-én 09:15 órától 22:27 óráig tartott, amely során sikerült a szakembereknek a szállítmány több, mint 90 százalékát átfejteni és a helyszínről elszállítani. Mivel a további átfejtés nem volt lehetséges, így – egyedüli lehetőségként – ún. fáklyás égetéssel történt a megmaradt, 1860 kg veszélyes anyag megsemmisítése. Az eljárás során közel 1000 °C-on égetik el az anyagot úgy, hogy semmilyen veszélyes anyag nem kerül a levegőbe, illetve nem marad vissza a konténerben. A bonyolult művelethez külföldről érkező technológia és a kiképzett szakemberek, augusztus 2-án kezdték el a megsemmisítést és augusztus 3-án fejezték be.

A fáklyázás idején – a folyamatos biztosítást végző hivatásos tűzoltó egységeken túl – jelen voltak a Tiszaújvárosi FER létesítményi tűzoltóság munkatársai, akik MultiRAE PGM-6228 készülékkel folyamatosan mérték a tankkonténerben

A fáklyás égetés

lévő etilén-oxid koncentrációt. A mérések eredményeként megállapították, hogy a tartány etilén oxid tartalma az egészségügyi határérték, azaz 1 ppm mennyiség alá került 0,4 bar-os nitrogén párna alatt. A FER szakemberei a fáklyázást követően elvégezték a tartány nitrogénnel történő átmosatását és feltöltését, majd felhelyezték a végzárókat, amelyet követően sor került a sérült konténer elszállítására.

Egyedülálló beavatkozás

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében bekövetkezett baleset több szempontból is egyedülálló volt. A szállított veszélyes anyag által hordozott hatások megnehezítették a beavatkozás lehetséges módjainak a meghatározását, amely így

jelentősen korlátozott volt. A bekövetkezett esemény egyediségét mutatja, hogy Európában ilyen anyaggal közúti baleset még soha nem fordult elő, így semmilyen tapasztalat nem állt rendelkezésre.

A műveletet tovább nehezítette, hogy a veszélyes anyag átféjtéséhez szükséges technológiai berendezések és a kezelésükre kiképzett szakemberek Németországból érkeztek a helyszínre, amely jelentősen megnövelte és elhúzta a beavatkozás idejét. A szakemberek részére is kihívást jelentett, hogy az etilén-oxid tulajdonságaihoz igazítsák – és különböző helyszínekről szedjék össze – a fáklyázó berendezést és technológiát, amely közúti szállítását nehezítette az időszakban, Németországban és Ausztriában, érvényben lévő hétvégi közlekedési korlátozás a „kamionstop”.

Mindezen nehézségek ellenére kijelenthető, hogy a jól felkészült hazai és külföldi szakemberek megfelelően és sikeresen alkalmazták a rendelkezésre álló eszközöket, a káresemény felszámolásában érintett önkormányzatok, gazdálkodó szervezetek és hatóságok megfelelően működtek együtt a lakosság és az anyagi javak védelme érdekében.

Ezek mindegyike együttesen kellett ahhoz, hogy az Európában eddig példa nélküli esetet sikerüljön kézben tartani és további veszteségek nélkül felszámolni, amely során veszélyes anyag nem került a környezetbe.

